مجله علوم پزشکی رازی دوره ۲۸، شماره ۶، شهریور ۱۴۰۰ http://rjms.iums.ac.ir

مقاله پژوهشی

ارائه مدل عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای

سعید کریمی: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران

جعفر قهرمانی: استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران (* نویسنده مسئول) jafarmn21@yahoo.com

ابوالفضل قاسم زاده: دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

چکیده

زمینه و هدف: سلامت روانی به عنوان یک نگرانی و دغدغه همگانی مورد توجه جدی محققان قرار گرفته است. هدف از انجام تحقیق حاضر ارائه مدل عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای بود.

روش کار: تحقیق حاضر از نوع تحقیقات آمیخته بود که به صورت میدانی و به روش پیمایشی انجام شد. بدین منظور از بین خبرگان علمی و اجرایی در حوزه مدیریت آموزشی، آموزش عالی و مدیریت آموزش عالی ۱۵ نفر انتخاب و پس از انجام مصاحبه نیمه ساختاریافته پرسشنامه‌ای دارای ۲۶ سؤال طراحی شد که ۴ عامل شامل عوامل مدیریتی (۱۰ سؤال)، عوامل شغلی (۶ سؤال)، عوامل اجتماعی (۵ سؤال) و عوامل فردی (۵ سؤال) را موردسنجش قرار می‌داد بین آن‌ها توزیع و جمع‌آوری شد. روایی صوری، سازه و پایایی پرسشنامه بررسی و تایید شد همچنین جهت بررسی عوامل تحقیق از روش معادلات ساختاری استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد عوامل مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌باشند همچنین مشخص شد در بین عوامل شناسایی شده، عوامل فردی بیشترین تأثیر را دارا بود. به عبارتی توجه به عوامل فردی سبب می‌گردد تا میزان سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای به صورت مناسب‌تری افزایش یابد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌بایستی به عوامل مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی توجه نمود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

کلیدواژه‌ها

سلامت روان،
تکامل،
رفتار،
نگرش

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۲۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۶/۱۹

شیوه استناد به این مقاله:

Karimi S, Ghahremani J, Ghasemzadeh A. A model of factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers. Razi J Med Sci. 2021;28(6):100-107.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

Razi Journal of Medical Sciences. 2021;28(6):100-107. http://rjms.iums.ac.ir

Original Article

A model of factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers

Saeed Karimi: PhD Student of Educational Management, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran
Jafar Ghahremani: Associate Professor of Educational Management, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran (Corresponding author) jafarmn21@yahoo.com
Abolfazl Ghasemzadeh: Associate Professor in Educational Administration, Department of Education, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran

Abstract

Background & Aims: Mental health has been seriously considered by researchers as a public concern (1). Improving mental health indicators has been considered as one of the key indicators in the evaluations of countries (3). Improving the level of mental health causes societies to have proper development in the areas of behavior and attitude (6).
In order to improve mental health, it is necessary to examine the factors affecting it. Although various studies have examined mental health and the factors affecting it, but this issue has not been studied in all organizations and environments. In other words, in order to improve mental health, this issue should be studied scientifically in all environments. The Technical and Vocational University, as an important and key university in developing skills and improving the practical capacities of the country, has a serious task in society. Improving mental health in a technical and vocational university can provide suitable conditions for the university to achieve its goals. Lack of knowledge of the factors affecting mental health in the technical and vocational university has caused that today, practical and executive processes regarding its improvement are not formed in this university. On the other hand, the lack of comprehensive research on the factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers has caused that today the necessary concerns for promoting mental health in technical and vocational university centers are not available. Therefore, the researcher seeks to answer the question, what are the factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers?
Methods: The present study was a mixed research and survey that was conducted in the field. To conduct this research, among scientific and executive experts in the field of educational management, higher education and higher education management by non-probabilistic sampling method, by purposeful selection and with maximum diversity or heterogeneity, 15 people were selected as sample. The interview was semi-structured and based on the results of the interview, a researcher-made questionnaire with 26 questions and 4 factors including managerial factors, job factors, social factors and individual factors were distributed and collected among them. Finally, descriptive statistics and structural equations were used to analyze the data.
Results: The results showed that managerial, occupational, social and personal factors are the most important factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers. Also, the results of elongation and

Keywords
Mental Health,
Evolution,
Behavior,
Attitude

Received: 10/06/2021
Published: 10/09/2021

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

skewness showed that the data have an abnormal distribution. On the other hand, according to the level of t-relationships, it was found that all factors had a significant presence in the research model, among which individual factors are more effective than other factors in promoting mental health in technical and vocational university centers (Table 1).
Another finding showed that considering that the optimal value of GOF index is higher than 0.36, it can be said that the value of this index is in a favorable condition in the existing factors (Table 2).
Finally, it was found that the overall research model has a good fit (Table 3).

Conclusion: The results of the present study showed that in order to promote mental health in technical and vocational university centers, attention should be paid to managerial, occupational, personal and social factors. It seems that the functions of different fields in the formation of mental health and the impact of individual and non-individual aspects have caused in the present study to promote mental health in technical and vocational university centers, various factors including managerial, occupational, individual factors And be socially effective. This shows that focusing on individual aspects alone does not improve mental health. With this in mind, in order to improve mental health, serious attention should be paid to all managerial, occupational, personal and social aspects.
The results showed that among the identified factors, individual factors had the most impact. It seems that individual issues such as proper nutrition, proper sleep, quality of work life, active lifestyle of individuals and the economic status of employees by influencing the mental states of employees can form the basis for mental health in them. In other words, individual factors provide the basis for the formation of positive mental states in people, which can play an important role in promoting mental health in technical and vocational university centers.

Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:

Karimi S, Ghahremani J, Ghasemzadeh A. A model of factors affecting the promotion of mental health in technical and vocational university centers. Razi J Med Sci. 2021;28(6):100-107.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

مقدمه

سلامت روانی به عنوان یک نگرانی و دغدغه همگانی مورد توجه جدی محققان قرار گرفته است (۱). سلامت روانی به عنوان یکی از فعالیت‌های کلیدی در سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته است. به صورتی که پیشبرد اهداف مربوط به سلامت روانی به عنوان یک نگرانی کلی سبب گردیده است تا دولت‌ها هزینه‌های زیادی در جهت بهبود آن انجام دهند (۲). بهبود شاخص‌های مربوط به سلامت روانی به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی در ارزیابی‌های کشورها مورد توجه بوده است و تلاش‌های گسترده‌ای در این خصوص انجام شده است (۳). انسان‌ها از گذشته تا به امروز بر سلامت جسمی و روحی خود اهمیت وافری قائل بوده و همیشه در تلاشند تا یک بدن سالم و یک روح و روان عالی را به خدمت خود گرفته تا یک زندگی موفق و شادابی را برای خود رقم بزنند (۴). براساس تعریف سلامت از دیدگاه سازمان و بهداشت جهانی who که در سال ۱۹۴۸ منتشر شد و تحقیقات چند دهه گذشته، سلامت در چهار بعد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی تعریف می‌گردد. سلامت روان می‌تواند به شدت بر سلامت جسمی، اجتماعی و معنوی اثر گذاشته و از آن‌ها تأثیر پذیرد (۵).

ارتقا سطح سلامت روانی سبب می‌گردد تا جوامع از توسعه‌یافتگی مناسبی در حوزه‌های رفتاری و نگرشی برخوردار باشد (۶). تمرکز بر سلامت روان می‌تواند ضمن ایجاد آثار مطلوب روانی سبب گردد تا افراد از جنبه‌های جسمانی، اجتماعی، فرهنگی و حتی اقتصادی نیز بهره لازم را ببرند. به عبارتی سلامت روان به‌قدری مهم و کلیدی مشخص شده است که می‌تواند فواید بیشماری در مسائل فردی و گروهی به ارمغان آورد (۷). سلامت روان نقش کلیدی در جهت تکامل انسان‌ها دارد و سبب می‌گردد تا زمینه جهت ارتقا شکوفایی و رشد انسانی را فراهم نماید (۸). سلامت روان یکی از ابعاد مهم سلامتی است که مرتبط با افکار، احساسات و رفتار می‌باشد و عبارت است از مجموعه عواملی که در پیشگیری از ایجاد و یا پیشرفت روند وخامت اختلالات شناختی، احساسی و رفتاری در انسان نقش مؤثر دارند. به عبارتی، سلامت روان سطحی از سالم بودن است که فرد توانایی‌هایش را می‌شناسد و می‌تواند بر استرس‌های طبیعی زندگی فائق آید، می‌تواند به‌طور مؤثر کار کند و قادر به شرکت در کارهای اجتماعی و مشترک می‌باشد. سلامت روان به فرد کمک می‌کند که با خود و دیگران سازگاری داشته باشد و از عهده مشکلات زندگی برآید. علاوه بر آن، سلامت روان لازمه حفظ و دوام عملکرد اجتماعی، شغلی و تحصیلی افراد جامعه است و سبب بهبود، رشد و کمال شخصیت انسان می‌گردد (۹).

سلامت روانی هیچ‌گاه با فهرست یا خصوصیات ثابت یا ویژگی‌های معین تعریف نشده است. طبق تعریف فرهنگ روانشناسی آرتور (۱۹۸۵) واژه سلامت روانی برای افرادی به کار می‌رود که عملکردشان در سطح بالایی از سازگاری هیجانی و رفتاری است و نه در مورد افرادی که صرفاً بیماری روانی ندارند. سلامت روانی آن حالت بهزیستی است که افراد قادر می‌باشند به‌راحتی درون جامعه‌شان عمل کنند و پیشرفت‌ها و خصوصیات شخصی برایشان رضایت‌بخش باشد (۱۰). سلامت روان قدرت آرام زیستن و با خود و دیگران در آرامش بودن است، آگاهی از درون احساسات خویشتن است، قدرت تصمیم‌گیری در بحران‌ها و مقابله با فشارهای زندگی است. ازنظر لغوی، کار به معنی فعل و عمل و کردار است و هر آنچه را که از شخص صادر گردد و او را به خود مشغول دارد، در برمی‌گیرد (۱۱). منظور از سلامت روان حالتی از بهزیستی، احساس کنار آمدن با جامعه و رضایت‌بخش بودن موقعیت‌های شغلی و ویژگی‌های اجتماعی است (۱۲).

سلامت روان (Mental health) در روابط فرد، نقش بسیار مؤثری دارد و اهمیت آن در چگونگی روابط خانوادگی و فعالیت‌های اجتماعی و سایر جنبه‌های زندگی نمایان می‌شود. افراد دارای سلامت روان، رفتاری متعادل دارند و دارای عزت‌نفس هستند و احساس و افکار و نگرشی مثبت نسبت به خود و دیگران دارند و رفتارشان با دیگران صریح و صادق و عاقلانه است. بر عکس افرادی که میزان سلامت روان آنان پایین است، نمی‌توانند تعامل مناسبی با اطرافیان خود داشته باشند. این افراد احساس گناه، بی‌اعتمادی و سلطه‌پذیری در روابط اجتماعی را تجربه می‌کنند و ترس و اضطراب و افسردگی از خود نشان می‌دهند (۱۳). این افراد انجام رفتارهای غیرمنطقی با روش‌های نامناسب را انتخاب

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

می‌کنند همچنین میزان اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس در این افراد پایین است (۱۴). تحقیقات نشان داده که حدود ۲۵٪ مردم سلامت روان ندارند و از اضطراب (Anxiety) و افسردگی (Depression) و دیگر اختلالات روانی با درجات شدید و متوسط و خفیف رنج می‌برند. بعضی از این افراد می‌کوشند بدون مراجعه به روانشناس و متخصص با افسردگی خود بسازند، اما همواره به دنبال یافتن راهی برای برقراری تعادل روانی در خود هستند (۱۵).

در مسیر بهبود سلامت روانی نیاز است تا عوامل تأثیرگذار بر آن مورد بررسی قرار گیرد. اگرچه تحقیقات مختلفی به بررسی سلامت روانی عوامل مؤثر بر آن پرداخته است اما این مسئله در تمامی سازمان‌ها و محیط‌ها مورد بررسی قرار نگرفته است. به عبارتی در جهت بهبود سلامت روانی می‌بایستی این مسئله به صورت اختصاصی در تمامی محیط‌ها موردمطالعه علمی قرار گیرد. دانشگاه فنی و حرفه‌ای به عنوان دانشگاه مهم و کلیدی در پرورش مهارت‌ها و ارتقا ظرفیت‌های عملی کشور، وظیفه خطیری در جامعه دارد. بهبود سلامت روانی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌تواند شرایط مناسبی جهت دستیابی این دانشگاه به اهداف خود را فراهم نماید. عدم شناخت از عوامل مؤثر بر سلامت روانی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه روندهای عملی و اجرایی در خصوص بهبود آن در این دانشگاه شکل نگیرد. از طرفی عدم تحقیقات جامع در خصوص عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه دغدغه لازم در جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای در دست نباشد. با این توجه تحقیق حاضر با هدف عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای، سعی در رفع خلا تحقیقاتی در این حوزه داشت. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که سؤال تحقیق حاضر این می‌باشد که عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای چه می‌باشد؟

روش کار

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات آمیخته بود که به صورت میدانی انجام گردید. روش تحقیق حاضر ازنظر روش گردآوری داده‌ها، پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را خبرگان علمی و اجرایی در حوزه مدیریت آموزشی، آموزش عالی و مدیریت آموزش عالی تشکیل دادند. که از بین افراد جامعه و به روش نمونه‌گیری غیر احتمالی (Non probability)، با انتخاب هدفمند و با حداکثر تنوع یا ناهمگونی تعداد ۱۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. رشته تحصیلی و داشتن تألیفات علمی مرتبط، دارا بودن سمت‌های مدیریتی و تجارب اجرایی در عرصه مدیریت دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، آموزش عالی، مدیریت آموزشی و مدیریت دولتی ازجمله شاخص‌های انتخاب لیست اولیه خبرگان بود و نمونه‌گیری به روش گلوله برفی تا زمان رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت.

در ادامه و جهت جمع‌آوری داده‌ها ابتدا از افراد نمونه مصاحبه نیمه ساختاریافته به عمل آمد و بر اساس نتایج مصاحبه پرسشنامه محقق ساخته‌ای دارای ۲۶ سؤال بود و ۴ عامل شامل عوامل مدیریتی (۱۰ سؤال)، عوامل شغلی (۶ سؤال)، عوامل اجتماعی (۵ سؤال) و عوامل فردی (۵ سؤال) را موردسنجش قرار می‌داد بین آن‌ها توزیع و جمع‌آوری شد. روایی صوری این پرسشنامه با بررسی نظر خبرگان مورد بررسی و تایید قرار گرفت. روایی سازه این پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل عاملی مورد بررسی و تایید قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه نیز با توجه به محاسبه روش آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت (α=۰/۸۵). در تحقیق حاضر از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد استفاده گردید. همچنین جهت بررسی عوامل تحقیق از روش معادلات ساختاری استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در نرم‌افزارهای SPSS و PLS انجام شد.

یافته‌ها

نتایج نشان داد عوامل مدیریتی، شغلی، اجتماعی و فردی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌باشند. همچنین نتایج کشیدگی و چولگی نشان داد داده‌ها از توزیع غیرطبیعی برخوردارند. از طرف دیگر با توجه به میزان تی روابط مشخص گردید که تمامی عوامل حضور معناداری در

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

مدل تحقیق داشتند که در این بین عوامل فردی بیشتر از سایر عوامل در جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای تأثیر دارند (جدول ۱).

یافته دیگر نشان داد با توجه به اینکه میزان مطلوب شاخص GOF بالاتر از ۰/۳۶ می‌باشد، می‌توان چنین اعلام داشت که میزان این شاخص در عوامل موجود در وضعیت مطلوبی قرار دارد (جدول ۲).

نهایتاً مشخص شد مدل کلی تحقیق از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد (جدول ۳).

بحث و نتیجه‌گیری

بهبود سلامت روان به عنوان یک نگرانی همواره مورد توجه بوده است. بهبود سلامت روان می‌تواند آثار مطلوبی را ایجاد نماید. بهداشت روانی را امروزه به معنی احساس رضایت و بهبود روانی و انطباق کافی اجتماعی با موازین مورد قبول هر جامعه تعریف کرده‌اند. یک محیط کاری سالم می‌تواند ارتباط نزدیکی با بهداشت روانی کارکنان داشته باشد. سلامت روان و توجه به آن در تمام عرصه‌های زندگی ازجمله زندگی فردی، اجتماعی و شغلی از اهمیت زیادی برخوردار است و بی‌توجهی به آن می‌تواند در کاهش کارایی، از دست رفتن نیروی انسانی و ایجاد عوارض جسمی و روانی تأثیرگذار باشد. بیشتر افراد، یک سوم طول روز خود را در محیط کار می‌گذرانند؛ روندی که تا زمان بازنشستگی و گاه حتی پس از آن ادامه دارد. بنابراین کارمندان انتظار دارند در محیطی کار کنند که از هر نظر، رضایت خاطر آن‌ها را تأمین کند. سلامت روان در محیط کار، سهم زیادی در بازدهی کارکنان دارد. علاوه بر این، محیط سالم و پرشوری را ایجاد می‌کند و در افزایش کارایی و بهره‌وری نیز تأثیرگذار است. در مقابل، محیط کار پرتنش و استرس‌زا که آرامش در آنجایی ندارد، نه‌تنها منجر به اتلاف هزینه و انرژی می‌شود، بلکه کارمندان را به سمت تنبلی، سستی و مشکلات روحی و روانی سوق می‌دهد.

سلامت روان در محیط کار بدین معناست که تمامی کارکنان قادر به ایجاد روابط مطلوب با محیط کار و عوامل موجود در آن باشند و هر یک از کارکنان نسبت به خود، رؤسا، همکاران و به‌طورکلی نسبت به محیط

جدول ۱- خلاصه مدل پژوهش

عوامل	تاثیر	تی	سطح معناداری
مدیریتی	۰/۹۴۶	۸۸۲/۱۱۶	۰/۰۰۱
شغلی	۰/۹۴۲	۹۰۴/۶۸	۰/۰۰۱
اجتماعی	۰/۸۹۹	۵۴۴/۷	۰/۰۰۱
فردی	۰/۹۷۱	۹۵۹/۱۹۴	۰/۰۰۱

جدول ۲- شاخص‌های برازش

	مدیریتی	شغلی	اجتماعی	فردی	معیار	وضعیت
آلفای کرونباخ	۰/۸۶	۰/۸۲	۰/۸۵	۰/۸۷	بالاتر از ۰/۷	مطلوب
پایایی ترکیبی	۰/۸۹	۰/۸۵	۰/۸۷	۰/۹۱	بالاتر از ۰/۷	مطلوب
میانگین واریانس استخراجی	۰/۴۳	۰/۴۹	۰/۴۲	۰/۴۷	بالاتر از ۰/۴	مطلوب
ضریب تعیین	۰/۸۹	۰/۸۸۰	۰/۸۰	۰/۹۴	۰/۱۹=ضعیف ۰/۳۳=متوسط ۰/۶۷=قوی	مطلوب

جدول ۳- شاخص GOF

متغیر	مقادیر اشتراکی	R2	GOF
مدیریتی	۰/۴۳	۰/۸۹	۰/۶۱
شغلی	۰/۴۹	۰/۸۸	۰/۶۵
اجتماعی	۰/۴۲	۰/۸۰	۰/۵۷
فردی	۰/۴۷	۰/۹۴	۰/۶۶

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

کار خود و به‌خصوص نسبت به جایگاه خود در آن اداره یا سازمان احساس رضایت داشته باشند. توجه به ایجاد انگیزه و علاقه‌مندی کارکنان در محیط کار علاوه بر افزایش رضایت از محیط کار و کاهش استرس کارکنان، به افزایش بهره‌وری کل سیستم منجر می‌شود و در نتیجه سطح کارآیی سیستم و به دنبال آن کیفیت زندگی که همان سطح کلان‌تر تأثیرگذاری سلامت روان در محیط کار است، ارتقا می‌یابد. ظرفیت‌های مطلوب سلامت روان سبب گردیده است تا تلاش جهت بهبود آن انجام گردد (۱۵). دریسون و همکاران (۲۰۱۸) اشاره داشتند که بهبود سلامت روان به عنوان یک نگرانی همواره مورد توجه در محیط‌های شغلی بوده است (۱۶). الن و همکاران (۲۰۱۸) نیز مشخص نمودند که سازمان‌ها می‌بایستی به ابعاد سلامت روان کارکنان خود توجه جدی نمایند. این مسئله سبب گردیده است تا تحقیق حاضر با هدف ارائه مدل عوامل مؤثر بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای انجام گردد (۱۷).

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌بایستی به عوامل مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی توجه نمود. به عبارتی توجه به این عوامل می‌تواند زمینه جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای را فراهم نماید. علی پور و همکاران (۲۰۱۹) مشخص نمودند که سلامت روان نیازمند توجه به ابعاد مختلفی می‌باشد (۱۸). با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات علی پور و همکاران (۲۰۱۹) همخوان می‌باشد (۱۸). به نظر می‌رسد کارکردهای حوزه‌های مختلف در شکل‌گیری سلامت روان و تأثیرگذاری جنبه‌های فردی و غیرفردی سبب گردیده است تا در تحقیق حاضر جهت ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای، عوامل مختلفی ازجمله عوامل مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی تأثیرگذار باشد. این مسئله نشان می‌دهد که تمرکز بر جنبه‌های فردی به‌تنهایی سبب بهبود سلامت روان نمی‌گردد. با این توجه در مسیر بهبود سلامت روان می‌بایستی به تمامی جنبه‌های مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی توجه جدی داشت.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که در میان عوامل شناسایی شده، عوامل فردی بیشترین تأثیر را دارا بود. به عبارتی توجه به عوامل فردی سبب می‌گردد تا میزان سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای به صورت مناسب‌تری افزایش یابد. در تحقیقات مختلفی به این مسئله توجه شده بود. دیلانگ و همکاران (۲۰۰۶) مشخص نمودند که مسائل فردی سبب بهبود جنبه‌های مربوط به سلامت روان می‌گردد. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات دیلانگ و همکاران (۲۰۰۶) همخوان می‌باشد (۱۹). به نظر می‌رسد مسائل فردی ازجمله تغذیه مناسب، خواب مناسب، کیفیت زندگی کاری، سبک زندگی فعال افراد و وضعیت اقتصادی کارکنان به واسطه تأثیرگذاری بر حالت‌های ذهنی کارکنان می‌تواند زمینه جهت بروز سلامت روان در آنان را شکل دهد. از طرفی با توجه به اینکه سلامت روان توجه به حالت‌های درونی افراد می‌باشد، توجه به تغذیه مناسب، خواب مناسب، کیفیت زندگی کاری، سبک زندگی فعال افراد و وضعیت اقتصادی کارکنان نیز می‌تواند زمینه جهت بهبود وضعیت ذهنی افراد را فراهم نماید. به عبارتی عوامل فردی زمینه جهت شکل‌گیری حالت‌های مثبت ذهنی در افراد را فراهم می‌نماید که این مسئله می‌تواند نقش مهمی در ارتقا میزان سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای داشته باشد.

ارتقا سلامت روان در دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌تواند در پیشبرد اهداف این دانشگاه تأثیر مهم و کلیدی داشته باشد. با این حال عدم دسترسی به تمام اساتید و نخبگان در زمینه موضوع مورد نظر از یک طرف و عدم کنترل شرایط روحی افراد نمونه هنگام مصاحبه و تکمیل پرسشنامه‌ها از محدودیت‌های تحقیق حاضر می‌باشد که ممکن است بر نتایج تحقیق تأثیرگذار باشد.

بطور کلی نتایج تحقیق تایید کننده تأثیر عوامل مدیریتی، شغلی، فردی و اجتماعی بر ارتقا سلامت روانی در مراکز دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌باشند بنابراین پیشنهاد می‌گردد تا در این دانشگاه‌ها سیستم‌های ارزیابی جهت بررسی وضعیت سلامت روانی افراد ایجاد گردد تا شرایط موجود در این دانشگاه از این منظر کاملاً مشخص گردد. همچنین پیشنهاد می‌گردد تا بانک‌های اطلاعاتی در خصوص وضعیت‌ها، رفتارها، عادت‌ها و همچنین ویژگی‌های فردی در دانشگاه فنی و

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]

حرفه‌ای ایجاد گردد تا از این طریق بتوان شناخت مناسبی از وضعیت سلامت روان افراد این دانشگاه داشت.

ملاحظات اخلاقی

نویسنده و همکاران گواهی می‌دهند که مقاله حاضر مستخرج از رساله دکتری آقای سعید کریمی می‌باشد که با کد ۱۶۲۲۵۸۸۰۴ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند به تبت رسیده است.

References

1. Howard LM, Khalifeh H. Perinatal mental health: a review of progress and challenges. World Psychiatry. 2020;19(3):313-327.
2. Emmer C, Bosnjak M, Mata J. The association between weight stigma and mental health: A meta-analysis. Obes Rev. 2020;21(1):e12935.
3. Auerbach RP, Alonso J, Axinn WG, Cuijpers P, Ebert DD, Green A, et al. Mental disorders among college students in the World Health Organization world mental health surveys. Psychol Med. 2016;46(14):2955-2970.
4. Eghtesadi Fard S, Rahrawan A. Mental Health and Its Influencing Factors, 2nd International Conference on New Research in Management, Economics and Humanities. 2015.
5. Salami M. Mental Health, 5th National Conference on Recent Innovations in Psychology, Applications and Empowerment Focusing on Psychotherapy, Tehran. 2019.
6. Kilbourne AM, Beck K, Spaeth-Rublee B, Ramanuj P, O'Brien RW, Tomoyasu N, et al. Measuring and improving the quality of mental health care: a global perspective. World Psychiatry. 2018;17(1):30-38.
7. Rice SM, Purcell R, De Silva S, Mawren D, McGorry PD, Parker AG. The mental health of elite athletes: a narrative systematic review. Sports medicine, 2016;46(9):1333-1353.
8. Arango C, Díaz-Caneja CM, McGorry PD, Rapoport J, Sommer IE, Vorstman JA, et a. Preventive strategies for mental health. Lancet Psychiatry. 2018;5(7):591-604.
9. Ghaderi M, Allah Yari F, Nasiri M, Fekuri E. A study of mental health and its related factors in students of higher education centers in Jiroft in 2013. J Rafsanjan Univ Med Sci. 2014;13(10):949-960
10. Ritchie MJ, Kirchner JE, Townsend JC, Pitcock JA, Dollar KM, Liu CF. Time and organizational cost for facilitating implementation of primary care mental health integration. J Gen Int Med. 2020;35(4):1001-1010.
11. Shakfteh M, Hojjati N. Employment and its effect on mental health, Sixth National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies, Tehran. 2018.
12. Lee SA, Jobe MC, Mathis AA. Mental health characteristics associated with dysfunctional coronavirus anxiety. Psychol Med. 2020;1-2.
13. Santa NM. Reciprocal in habit as mine basis of environment. J Behav Ther Experim Psychiatry. 2007;9:60-70.
14. Chen H, Wang Q, Chen X. School achievement and social behaviors; a cross- lagged regression analysis. J Psychol. 2008;30:532-536.
15. Sharifi S. Relationship between mental health, quality of life and health anxiety and physical activity in people over twenty years. Master Thesis of Bu Ali Sina University. 2018.
16. Dreison KC, Luther L, Bonfils KA, Sliter MT, McGrew JH, Salyers MP. Job burnout in mental health providers: A meta-analysis of 35 years of intervention research. J Occup Health Psychol. 2018;23(1):18.
17. Allan BA, Dexter C, Kinsey R, Parker S. Meaningful work and mental health: job satisfaction as a moderator. J Ment Health. 2018;27(1):38-44.
18. Alipour Z, Kazemi A, Kheirabadi G, Eslami AA. Relationship between marital quality, social support and mental health during pregnancy. Commun Ment Health J. 2019;55(6):1064-1070.
19. De Lange AH, Taris TW, Jansen P, Smulders P, Houtman I, Kompier M. Age as a factor in the relation between work and mental health: results from the longitudinal TAS survey. Occup Health Psychol. 2006;1:21-45.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-18]